

DEBRECZENI HIRLAP

Előfizetési árak:

Magyarországon:		Világban:	
Egész évre	18 korona	Egész évre	20 korona
Fél évre	9 -	Fél évre	10 -
Negyed évre	5 -	Negyed évre	5 -
Egy hónapra	1 -	Egy hónapra	2 -

Felelős szerkesztő
Kutas Imre.

Szerkesztőség Csapó-utca 9. sz.
Kiadóhivatal Csapó-utca 9. sz.
Hirdetések a legmérsékeltőbb árszámítás mellett vétetnek fel.

A király szavai.

Debreczen, szept. 25.

Boldog lehet Pécs városa, mely a királyi kegyesség oly meleg és közvetlen megnyilatkozását érezte ő felsége pécsi látogatása alkalmával. Ő felsége ezuttal többször látogatta meg Pécsset több, mint tizenéves áldásos uralkodása alatt és kijelentette, hogy Majorossy pécsi polgármester valóban ő felsége szívéből szólott, midőn a király látogatását ő felségének Pécs szabad királyi város iránt táplált „különös kegyelme nyilvánulásának” nevezte. Mert ez csakugyan így is van Pécs városa ő felsége különös kegyességével joggal dicsekedhetik.

Hasonlóan meleg és szeretetteljes volt ő felsége szava, midőn Fejérváry Imre báró baranyamegyei főispán magas szárnyalású lendületes üdvözlő beszédére válaszolva kijelentette, hogy mennyire boldognak érzi magát, ha ennek a szép dunántúli megyének és ősrégi, pompás városnak, mely már a rómaiak és honfoglalás korában jelentékeny szerepet játszó nagy város volt, saját érdekeit és jólétét előmozdíthatja. Ezek a kijelentések csak fokozták, ha ugyan lehet vala még fokozni azt a határtalan lelkesedést és rajongó szeretetet, a melyet ő felsége Baranya vármegyében és Pécssett időzése alatt min-

den lépten-nyomon tapasztalt és a melyre ő felsége oly szívesen emlékezik vissza, miként ő maga több ízben hangsúlyozta is.

A pécsi szép napok emlékéből ki kell emelnünk még egy vonzó epizódot, mely ő felségének szíve gyöngédségét és az ő szelid jó lelkét oly fényesen jellemzi. Brázy Kálmán nagykereskedő, Kossuth-párti volt országgyűlési képviselő, fogadta vendégeit a külföldi katonai attasékat Pellérdi kastélyában és oly kitűnő magyaros vendégszeretettel látta el őket, a melyről ezek a külföldi, előkelő katonatisztek a legnagyobb elragadtatással szóltak. Erről ő felsége szintén tudomást vett és tegnap délután, midőn Pécsre utazott, megállította fogatát a Pellérdi kastély előtt és minden előleges értesítés nélkül meglátogatta a távollevő házigazda családját és gyermekeit. A tisztelgő küldöttségek fogadtatása alkalmával Pécssett aztán így szólt Brázyhoz:

— Meglátogattam gyermekeiket és unokáit Pellérdén.

Mintegy jelezvén ő felsége, hogy maga is átérzte, miként ennél nagyobb kitüntetésben valóban nem részesíthet egy polgárt, midőn azt gyermekeiben, unokáiban és családjában tiszteli meg, a kik legközelebb állanak egy szerető atya szívéhez. Ezzel egyszersmind ő felsége a családi élet tisztá örömei és a legszebb családi eré-

nyek iránti benső vonzalmát, nagyrabecsűlését kívánta újból kifejezésre juttatni. — Ezek a fenséges érzelmek pedig a legnemesebb szívek sajátjai és a legjobb embereket jellemzik. Mint tudva van, ő felsége a legboldogabb nagyatya és ezt a határtalan szeretetet hőségesen árasztja szebbnél-szebb unokáira, a kiknek látásán bizonyára meg szokott enyhülni a sors csapásai által oly sokszor meglátogatott és annyira sujtott nagy szíve.

Most vissza kell térnünk e szép képtől, melynél oly szívesen időznénk tovább a baranyamegyei hadgyakorlatokra, mely valódi kemény próbára tette katonáink testi erejét és harcoképességét. A szakadatlan esőzés folytán az utak majdnem járhatatlanok lettek. A legénység sárban vízben, viharos esőben a szabad ég alatt fanyázott éjjel-nappal, akárcsak egy igazi háboruban.

És ennek a roppant kedvezőtlen időjárásnak daczára a katonák oly kitűnő erőben, egészségben, oly kitűnő, harcoképes állapotban maradtak, hogy mindenki csak bámut rajtuk. Ez is bizonyítja, hogy hadseregünk minő hatalmas emberi erő felett rendelkezik. A haza védelme valóban erőttől, egészségtől duzzadó milliók karjaira támaszkodhatik.

Ezt az örvendetes tapasztalást ő felsége az első, a ki siet, tudomására hozni

Tárcza.

Szólítálak.

Szólítálak édes
Halvány violámnak ...
Hej csak a violák
El ne hervadnának!

Vagy szólítánálak
Fényes csilagomnak ...
De a csilagok csak
Éjszaka ragyognak!

Te pedig velem vagy,
Mint a fény az árnyal ...
Hozzád vagyok kötve
Örökös rabsággal.

Mim vagy hát, mim vagy hát?
Te vagy az én lelkem!
Hideg sirba szállok,
Hogyha elvesztettem!

Gyökössy Endre.

A váczi államfogházban

Irta: Kovács László.

Mondhatom nem nagy dolog fogolynak, s még inkább államfogolynak lenni. Nem szükséges ahoz valami nagy bűncselekmény elkövetése különösen a mai ebban az irtózatosan lovagis világban. Eleget tesz az ember a társadalom követelményeinek kiáll a placzra

s ha nem is ad de biztosan kap legalább is egy lapos kardvágást, kezdve az orrtól a fülig, ahogy az a nemes ellenfélnek illitve a megdicsőült véletlennel tetszik; avagy a keresztül puskázza azt a máskülönben üdítő ardeit vagy pusztait, madárdallal telt légkört. Így elégtételt az ősi virtusnak, de elég a törvénynek is. (Hát még a zsebnek!) Bekerül az ember oda ahova — igaz lelke mondom — soha több vissza nem kívánkozik. Ez a hely ahol (legalább egy időre) nem magasztaltatik a párbaj nagy eszménye: ez az ahol az emberben válságos helyzetbe képzelve magát képes inkább a párbajnak valamelyes újabb speciális nemére: a virslis avagy sóskiflis mérkőzésre vagy méginkább a boros flaskókban kulmináló bátor kiállásra gondolni.

Nem szokatlan de még sem mindenki előtt ismeretes ez élet melyet erkességénél fogva, lehetőleg teljes megvilágításban itt leírrok amelyet nyolcz esztendőnek képzelt nyolcz napon keresztül a szabadba vágó lélek kinjai közepette átéltem. Én is elkövettem azt a törvénybeütköző ballépést amit ön magamért kellett megtenni hogy a világ szemében továbbra is becsületes megbélyegzetlen ember lehessen. Én is kiáltam a kaszárnya porondjára, farkasszemet nézni ellenfelemmel s mi lett aztán a vége — nem más mint beállítottak a törvény emberei a fogházba hol már lesütött szemmel vártam azt a boldog időt, mely visszaadja a pótolhatatlan arany szabadságot. S ez az aminek érzete hiányában csodulig tel meg a hir keserűséggel. Hallik a város zivaja a nagy Duna mormogása az utcai gyermek nótázása, —

de semmit se láthatni hacsak nem a ketrecekben ülő fogolytársakat vagy a pepélyes kék eget.

Amint a fogház igazgatójánál megtörténik a bemutatkozás, jobban mondva jelenkezés, az érkezőt beírják a nagy könyvbe. A megérkezés pontos ideje óra, s perczekre számitva, mert fogságának letelte után ugyan ily időben bocsátatik szabadlábra. Ez után egy ór által elkísértetik szerény kis hajlékába, ahol kedves kollegáinak bemutatkozik. Nyomban rá a kíséző ór átkutatja a hozott csomagot, s így történt meg velem az a gyászos eset, hogy még azt a kis sziv-erősítőt is, mit bufelejtőnek elvittem, könyörület nélkül, kegyetlenül elkobozta, azzal a kecségtető megjegyzéssel: majd vissza tetszik kapni ... (Sok embernek eszébe jutna a régi dal: »pontja értelmében ugyan is az államfoglyok a szeszes italok közül csak bort és sört és pedig csakis a déli és esti rendes étke és alkalmával fogyathatnak. Annak mennyisége egy étkezésnél 0.5 liternél többet ki nem tehet.

Maga a fogház épülete szinte kellemes hatással van az érkező vendégre. Derékszögbe hajló, tizenkét különálló, egyforma nagyságú, s egy ablakkal bíró lakoszobával (Szegeden huszonnégy), végig üvegezett tornáczal, társalgó teremmel, befuttatott fülögóriával, a csak néha napján felkeresett udahelyiséggel, egy konyhával (alatta pincze az elfogyasztható italok hűsöntartására), egy fürdőszobával, meglehetősen magasságban körülvett, s örökösen zárt kapuval bíró kőfal kerítéssel ellátott épület ez. Az udvarnak nagyobb felét gyümölcsfákkal, s egy pár szőlő-

az országnak, azokban a szép elismerést tartalmazó hadi parancsokban, a melyeket József főherceghez, a honvédség főparancsnokához, valamint Lobkovitz Rudolf herceg budapesti és Aechtolsheim báró zágrábi hadtestparancsnokokhoz intézett:

Ezen legfelső parancsokban ő felsége a főparancsnoktól kezdve a legutolsó közös bakáig és közhonvédig mindenkinek őszinte elismerését fejezi ki a nehéz feladatokkal küzdött, de annál fényesebben sikerült királymanőverek eredményének létrehozása körüli.

Katonáink magas színvonalu harozati kiképzése az évtizedek óta szakadatlanul és czéludatosan vezetett nagy munka méltó eredménye lett, melylyel a hadsereg fővezetősége és a hadsereg és a honvédség összes tisztjei nem csak ő felsége, de az egész ország őszinte háláját és elismerését vivják ki. És hadseregünk és honvédségünk valóban megérdemelték azokat a nagy és súlyos áldozatokat, melyeket a hazai védelmének érdekei végett mindenkor meghozni készek vagyunk. — Mert ime azok az áldozatok kárba nem vesznek. Erős és kiképzett hadsegünkre mindenkor bátran támaszkodhatunk.

Oszi gondolatok.

Debreczen, szept. 25.

Fáradtabb a napsugár, hervadtak a falevelek, kezdődik a természet csendes haldoklása: az ősz.

Hűs szél sivit végig a rónán, ez is az enyészeti jele. A madárdal kihalt a berekből — a haldokló természetet elhagyják azok, akiket kora tavasztól táplált. A hálátlanság nemcsak az emberek tulajdonsága — igaz ugyan, hogy a letarolt mező, a száraz ugar már csak sovány táplálékot nyújt a dalos

főkével beültetett virágos kert képezi, míg a tisztás helyen a sárga köpenyeges kút ineteget biztatón.

Végzetlen nagy gondot fordítanak a tisztaságra. A kiszolgált rab egyebet sem csinál a napnak nagyobb részében, mint tisztogat. Ebből folyólag adatik meg az állam fogolynak az a kényelem is, hogy hetenkint két ízben igénybe veheti a fürdőszoba használatát.

A lakószobák hófehér padlózatnak, fehérre meszelt magas mennyezettel. Egyszerű garcon szobáknak valósággal beillenek. Van benne egy ágy, egy asztal, két szék, egy sifon, egy mosdószekrény, egy fogas, s faliképgyanánt a a szigorú házirend, világítás céljára villany szolgálat.

A saját szabályát az államfogoly — az éjszakától, meg az étkezés idejétől el tekintve — a napnak kis szakában használja csak. (Étkezni mindenkinek a maga szobájában szabad). A foglyok leginkább együtt vannak, különféleképp eltölteni az úgy is elveszett idejüket. Ha szép idő van, akkor a szellős filógória telik meg, míg ellenkező esetben és esténként a társalgóba vonulnak be. Itt aztán vagy csendes nótázásra emelik ajkukat vagy elbeszélhetnek a hírlapokból vett napi eseményekről, vagy tréfálkoznak. De ami leggyakoribb, a kártyalapok forgatásának szentelik legtöbb idejüket, nem irtózva még a megtiltott hazard játékoktól sem. Akárhányszor megtörténik az, hogy mikor az ügyelő ór becses látogatásával metiszteli a kompániát, rakás pénz fekszik a huszonegyes bankon. A bankos ekkor ügyes fondorlattal meg-

madárnak. Elszállnak napkeletre, ahol a nap még tüzesen süt, ahol élet van. A haláltól fél minden parányi lény.

Itt az ősz. Korán köszöntött be. Pedig de sokan félnek tőle. Falun, városban egyaránt. Mikor az ősz beköszönt, szünetel a munka, beköszönt a nyomor is. Különösen nagy városban lehet látni, mit jelent az ősz. Az utcákon megsaporodik az éhezők fázók serege. Nyáron minden bokor szállást ad, de a hidegülő napok hajlék alá kergetik a nyomor emberét. Megtelnek a külvárosi kunyhók szennyes odui, ahol együtt lakik a nyomorúság a bűnnel.

Falun se sokkal jobb a helyzet. A szántás, vetés bevégeződik — akkor aztán egész nap lóbálhatja a gazda a lábát. Unalmas arczca! nézi a levegőben uszó ökönyrálat s várja a — tavaszt. Pedig hol van az még, még a tél is messze.

Ott, a hol fűtőkkel van rakva a szőlőtőke, s az idén majd mindenütt — ott még csak könnyű kihuzni valahogy az első hóig. Kezdődik a szüret: a nótás, borbafu'ó szüret. Hangos lesz a határ, eleven a falu. A hordók telnek, a gazda képe gömbölyödik.

— Így csak kihuzzuk tavaszig — gondolja magában.

Ki ám, amugy is ki lehet, mert muszáj. Egy kicsit összéb kell huzódnai. Ha nincs pénz, van hitel. — Ad a korcsmáros, majd lesz új termés.

Bizony-bizony a javarésze így gondolkodik a mai gazdáinknak. Késő ősztől tavaszig él a semmitévésnek, él a bajuszára.

Pedig hát lehetne másképp is. Okosabb országokban nem is így van ám. Az olasz gazda például amint kicsépett, leszüretelt, újból neki lát a munkának. A szalmát felfonja egész háza népével együtt kalapnak. Ezzel telik el a tél. Néha napján többet keres télen át, mint egész esztendőben.

kezd a hármaskártyák kiosztását, mintha csak az ártatlan »feuer«-t játszanák. Innen van az, hogy a legtöbb fogolynak számításvan jóval többbe kerül sz államfogházi élet.

Hogy az ember még gyermekkorára is képes a kolostorban visszagondolni, mutatja az a játék, melynek gyermekies neve: pitykés. Mikor egáebet nem csinálhatnak az egybesereglettek, kétfilléreessel falhoz dobódit játszanak. A legutolsóknak bedobják a pótlásokat, aki — azokat felszedve — szépen egymásra rakja egyforma oldalakkal, s aztán megbabonázva, leteszi az első elibe. Érdekes látvány az, 80-90 kgros emberek guggolva verdesik kedélyesen a sárgaréz koronásokat. A nyerőnek van a legnehezebb sorsa, szekerózzák az irigy partnerek: »kitanult már!«, »csirizes ujjai vannak«, »nagy sipista«, »svindler«, stb. kifejezésekkel.

Hát még a séta idején — mely naponta kétízben élvezhető a virágos udvarban, d. e. 8-9, s d. u. 5-6 óráig. — mennyire felujulnak a gyermek évek játéka. Vagy 10 percnyi komoly séta után kezdetét veszi a cizázás. Abban kipuhulnak, kéfilléresek röpienek a levégőbe: sas vagy korona! (vagy ezekkel czéldobálás) Igen sokszor fertályórákig verik a porban az egyes pénzdarabokat elannyira, hogy a legtöbb ily czélra használt pénz valamint az üto tisztségével felruházott tallér és öt-koronás is kinézésüknél fogva nem felelhet meg többé komoly hivatásának.

(Folyt köv.)

Még a mi tót honfitársaink is okosabbnálunk. Amint learatta az ő kis zabeszkáját, hozzálát a teknő, fakanál, furulyafragáshoz s amint megcsapja az első márcziusi szellő, már viszi szanaszét az országba.

Csak a magyar gazda marad mindig a régi. Arról szó sincs, hogy csak egy kanyelet is maga faragjon ki a hosszú ősz, vagy téli napokon. Nem bizony, van a koltban, azt nem igen nézi, hogy ott éppen őször annyiba kerül.

Nincsen olyan mesterség, amit meg lehetne tanulni. Gazduraimék is százszer okosabban tennék, ha télire valami hasznos hajtó foglalkozást sajátitanának el. De még a gazduraimék feleségének s lányának sem ártana ez.

Hiába no. Erősen haladunk — hát felé. Valaha egy falusi asszony se járt máiban, mint a mit maga font, szőtt, varrott.

Ma? — Kár is beszélni róla, hitván bolti vászonból kerül ki minden. — Az asszonyok más okosabb dolog híján, egész télen át — szapulják egymást.

Nem igaz?

Ritkaságszámba megy ma az az eladó leány, aki tudjon kőndert nyőni, tilolni, tudjon fonni, szőni. Az anyja még tud, de már ő se csinálja. Minék? Őcsőbb a bolti portéka. Az igaz, de százszor hitványabb is.

Az ősz elején, sajnos, ilyen igazságokat kell oda mondogatni a magyar népnek.

És ki tudja, meddig kell? Mert hát sajna, mi nem okulunk, nem tanulunk, csak ha már a körmünket égeti minden.

No de menjünk tovább. Hagyjuk békében a gazdát — süttesse a kemencze oldalával fáradt testét. Pihenjen. Dolgozott eleget a nyáron át.

Hát a pihenésnek nincs más módja, mint a tétlenség? Dehogyan nincs. Szébb dolog volna ilyenkor kézbe venni egy jó könyvet és azt lapozgatni. — De sok okos dolog van a könyvekben megírva. Vannak könyvek, amikből meg lehet tanélni a helyes gazdálkodást, a háziállatok gondozását, a melyik megtanít arra, hogy lesz a legutolsó, az udvaron haszon nélkül ténfergő tyukból is hasznos hajtó állat. Van könyv, a melyik leírja, hogy kell a borraj okosan banni, hogy kell a fát gondozni. Egyszóval ma a világ minden okossága benne van a könyvekben. Aki olvasni tud, az megtanulhat mindent.

Sajnos, minálunk a téli olvasásról, tanulásról szó sincs. Tíz falu nincs az országban, a melyik jószántából népkönyvtárat állított volna. A kormány csinált ilyet ugyan már vagy ezret, de hát mi ez? Hány falunak nincs még?

Pedig a tudomány olyan, mint a mindennapi kenyér. Aki nem akar holta napjáig tanulni, művelődni, az nem való erre a világra.

Elmult a nyár, itt az ősz. A szövetkezeti boltok ajtaja előtt mindig gyakrabban verődnek össze beszélgető csoportok. Nyenkor ezekről a dolgokról eshetnek szó. Egyszer-kétszeri meggondolás után hamarosan lehetne ezeken a bajokon segíteni.

Akarat kell hozzá csak.

kérdése
francia
alkalmat
kiszivárg
érdeklőd
ben Del
tárgyalt
odaryila
a szegén
Francia
tek bizt
francia
megállap
ruba va
alkalmas
alatt ne

Kit
szenved
dóktól,
ismét az
tehát tá
telenek,
rint kev
embert
egy kise

Ha
lesz akk
mennyi
seregét.
Ugy
most é
angol ha
fogják é
rok kije
tère fek
való har

Sze
nak kell
kötnek,
a hatalm
az élet-l

Egy
nyolja k
amely tu
radt, me
a burok
élezlap a

Kit
zött oly
senki se
azonban
újabb uk
lommel:
1. §
1901. sze
tetnek.
2. §
verek 19
nek és h
többi bu
tetik.

3. §
befejezett
4. §
irt figyel
lőttnek t
15-től sz
5. §
nevesnek
tember 1

A le
A h
Gough se
vivott ha
A bu
a vasuti
ber és 30

A burok szabadságharcza.

Saját tudósítónktól.

Budapest, szept. 25.

Az európai hatalmak közbelépésének kérdése ismét napirenden van. A czár franciaországi látogatása adja meg reá az alkalmat, mert a francia politikai körökből kiszivárgó hírek szerint a czár tényleg igen érdeklődik a burok ügye iránt és érdekükben Delcassé francia külügyminiszterrel már tárgyal is. Egy párisi távirat szerint a czár odaryilatkozott Delcassé előtt, hogy sajnálja a szegény bur népet. A czár már elutazott Franciaországból, de eddig még nem érkeztek biztos hírek arról, hogy a czár és a francia kormány között valami határozott megállapodás jött-e létre a burangol háborúba való beavatkozást illetőleg. Pedig soha alkalmasabb idő erre a háboru egész folyamata alatt nem volt.

Kitchener serege egyre-másra vereséget szenved, sokszor a legkisebb bur kommandóktól, és a harc színhelye is áttérteledt ismét az angol Fokgyarmatra. Az angolok tehát támadás helyett újbbi védekezni kénytelenek, de a harctérről érkezett hírek szerint kevés eredménnyel. Legutóbb is 250 embert veszítettek el az Oranje folyó mentén egy kisebb ütközetben.

Ha ilyen a helyzet most Fokföldön, mi lesz akkor, ha amint a Daily News írja valamennyi bur vezér a Fokföldön csoportosítja seregét.

Ugyanez angol lap szerint a háboru most életre-halálra fog folyni. Mert míg az angol hadseregben a legvégső szabályokat fogják érvényre juttatni, addig viszont a burok kijelentették, hogy az ellenség közeledtére fekete zászlót fognak kitűzni (a halálig való harcz jelét).

Szóval, a közel jövőben nagy fordulatnak kell beállnia a harctéren: vagy békét kötnek, ha az orosz czár kezdeményezésére a hatalmak közbelépnek, vagy megkezdődik az élet-halálharcz.

Egyik német élczlap érdekesen gnyolja ki Kitchener ismeretes kiáltványát, amely tudvalevőleg teljesen hatás nélkül maradt, mert ime szept. 15 ke jóval elmúlt és a burok mégis fegyverben állnak. Az említett élczlap a következőket írja:

Kitchener híres kiáltványa a burok között olyan óriási rémületet keltett, hogy senki sem mert neki eleget tenni. Miután azonban a kitűzött határidő elmúlt, Kitchener újabb ukázt bocsátott ki a következő tartalommal:

1. §. Az összes fegyverben álló burok 1901. szeptember 15 től hadifoglyognak tekintetnek.

2. §. Az eddig el nem foglalt fegyverek 1901. szeptember 15 től leszerelteknek és használhatatlannak nyilvánítottak, a többi bur fegyver pedig elfoglaltnak tekintetik.

3. §. A háboru 1901. szeptember 15-től befejezetteknek nyilvánítottatik.

4. §. Minden bur, aki az 1. §-ban körülírt figyelmeztetésnek eleget nem tesz, agyonlőttnek tekintetik, és pedig 1901. szeptember 15-től számítandólag.

5. §. Alulírott a világtörténelemben hírnevesnek tekintet — ugyancsak 1901. szeptember 15 től kezdődőleg.

Kitchener lord, s. k.

A legujabb táviratok ezt mondják:

London, szept. 24.

A hivatalos veszteség lajstrom szerint Gough seregből az e hónap 17 én Bothával vívott harczban 250 ember tűnt el.

Ladysmith (Natal) szept. 24.

A burok a Paardskopon megrongálták a vasuti vonalat. Tíz kocsi kisiklott. Hat ember és 30 ló odaveszett.

Választási mozgalmak.

Debreczen, szept. 25.

A tiszta választás ellenére is ki-kitör az izgalom ilyenkor, képviselőválasztások idején. Az ellenfelek korifusai kiélesítik az ellentéteket s mindenik abban küzd, abban fáradoz, hogy saját jelöltjét juttassa diadalra.

Emberi szempontból nem is lehet ezt kifogásolni és nem lehet egyik pártnak sem szemrehányást tenni, ha a tisztesség, az elv által kekvántató komolyság határai között mozognak és tesznek valamit. De az azután már sem az ellenfél jelöltjének, sem a pártnak nem válik előnyére, ha tisztességtelen fegyverekkel indul a harczba s ezáltal akarja gyengíteni ellenjelöltje érdemeit!

Mi ugy hisszük, hogy sem a II-ik kerület függetlenségi jelöltje, sem a párt komolyan gondolkozó térfiai nem helyeselhetik azt az eljárást, melyet a vasárnapi programbeszéd alkalmával az ellenpárt jelöltjével szemben cselekedtek. A szabadszólás jogát akarták megakadályozni s egy érdemes férfiut sárba lerántani okvetetlenkedő közbekiáltásaikkal. Hát bizony ez nem tisztességes fegyverrel való harcz s ezzel csak nagyobb ellenállásra, szívósabb kitartásra kényszerítették a szabadelvűpártot, mely nem ül fel élczlap bohémiádnak s Márk Endrében becsülni tudja a nagy képességet, ügybuzgalmat s lankadatlan tevékenységet.

Hát az ellen vajjon nem tiltakozhatik e Dr. Bakonyi Samu képviselőjelölt ur és a függetlenségi párt összesége, hogy ellenjelöltje lobogóit éretlen suhancok letépik sárba rántják, ronggyá szagatják. Nem tudjuk elhinni hogy ez a párt tudtával történék. Hiszen ha ilyen dolgot más helyen, nemzetiségi vidéken követnének el, a függetlenségi párt lenne az első, mely tiltakozást jelentene be a nemzeti zászló megsértése ellen.

Ha a szabadelvűpárt ily fegyvereket nem használ, van-e reá szüksége a másik pártnak? ... Nem hisszük! ... Szomorú dolog volna, ha ugy lenne!

A Dobleczky-párt gyűlése.

A Dobiczi-párt intézőbizottsága meghívót bocsátott ki, hogy ma este hat órakor a Frohner-szálló nagytermében értekezletet tart fontos ügyek megbeszélése végett. A párttagokat felhívja, hogy az értekezleten minél számosabban jelenjenek meg.

Nagy hü-hó.

A II-ik kerület függetlenségi választói pártértekezletet tartottak tegnap este Hatvan utcán, melynek végével a nem szavazó tömegtől elárasztva vonultak fel a főterre, hol nagy hü-hót csaptak. Mintha csak azon fordult volna meg a világ békés rendje, nagy ordítással éltették jelöltjüket s fújták a kortesnótákat óriási torokerőből, méltó gyönyörűségére a főteren járkáló közönségnek. Az ilyen bucsuszerű felvonulás bizony sokaknak nem tetszett s még a függetlenségiiek közül is többen meghotránkoztak rajta.

A szavazócédulák.

Cseppet se essenek kétségbe azok a derék választópolgárok, akik még meg nem kapták szavazócédulájukat. A rendelt időre

mindenkinek kézbesítetteti fog az. Ha azonban meg nem kapná valaki, vagy véletlenül elveszítette volna, a cédula kiállítása, átvétele, vagy másolatban való kiállítása végett forduljon a polgármesteri hivatalhoz.

Szocialista-mozgolódás.

Szinte csodaszamba ment, hogy eddig is életjelt nem adtak megokról városunknak az ügyesség által melegen támogatott szocialistái. Mert tudnivaló, hogy ily elvű atyánkfiai is vannak ám itten. Most, hogy immár szervezkedtek a kerületek, ők is megmozdultak s képviselőjelöltet állítanak eddig még meg nem állapított kerületben az országos intézőség által ajánlott Tóth Imre személyében. Hogy ki légyen ez a Tóth Imre, arra igazán kíváncsiak vagyunk.

Ismét a vérvád-mese.

Izgatás a zsidók ellen.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szept. 25.

Az a csunya aknamurka melyet a nép párt folytat, Békésen is megtermette a gyümölcsét.

A titkos bujtogatók meséi itt is elcsavarták a nép fejét s a vérvád meséje hetek óta lappangott a környéken s csupán alkalom kellett hozzá, hogy a nép a zsidók ellen forduljon.

Meg is jött ez az alkalom s valóságos forrongást keltett a községben mint erről tudósítónk a következőkben értesít

Vincze Lajos biztosítási ügynök a Békés melletti Roszzerdőre igyekezett, hogy ott ügyleteket kössön.

Utközben találkozott két paraszt assz szonnyal s szóba éreszkedvén velük, egyideig együtt haladtak. Az egyik asszony Lovasiné később elhagyta őket s előre ment.

Alig volt száz lépésnyire rémült sikoltást hallott s hátra nézve látta, hogy a hátra maradt asszony örült futásnak kerekedik nyomában pedig az ügynök.

Erre ő is szaladni kezdett s a másik asszonnyal együtt torka szakadtából kiáltotta:

— Emberek! Segítsé! A zsidó meg akar ölni! A kiáltásra parasztok siettek oda s az ügynököt hnmárosan lefoglák. Egy ideig dulakodtak azután kicsavarták kezéből a botját és azzal addig verték míg összenem rogyott.

Erre a parasztok tanakodni kezdtek hogy agyonüssék-e vagy pedig a főszolgabíróhoz vigyék. Végre abban állapodtak meg, hogy a félholtra botozott embert a főszolgabíró elé hurcolják. Lábra állították a kaszával felfegyverkezett parasztok közrefogták s úgy vitték be a községbe. A két asszony a menet után haladt egyre sikoltozva:

— Jaj, el ne eresszék a zsidót mert vértünket vesz!

A vérvád hire gyorsan elterjedt a községben s a lakosság a község háza előtt öszszegyülekezve szidalmazta a zsidót. Már veszedelmes jelleget kezdett ölteni a parasztok haragja, mikor egy községi rendőr megjelent a tömeg előtt és kikiáltotta, hogy a zsidónak vélt ügynök református. Erre aztán elcsendesedtek, bár nem igen akartak binni a dologban.

Pedig tényleg így volt. A kihallgatás folyamán kiderült, hogy az ügynök református, szolnoki illetőségű s azért kergette a paraszt asszonyt, mert azt hitte, hogy ellopt tőle tíz koronát.

Mig vele együtt ment az uton, észrevette, hogy egy egy tíz koronás bankjegye elveszett. Mikor megkérdezte a asszonyt, hogy nem vette tőle, futásnak eredt s ő, azon hitben, hogy a pénz nála van, üzöbe vette.

A parasztok között az a hit, hogy Gyuján templomot építenek s azt csak a keresztények vérevel szentelhetik fel. Mikor azután a megijedt asszony zsidót kiállott, azt gondolták, hogy az üldözött azon negyven zsidó közül való, kinek az állam megengedte, hogy keresztény nők véreit vegyék. Így mentegőzték a parasztok s hozzátették:

— Azután a fene tudta, hogy nem zsidó hiszen nadrágos ember volt.

Szomorú nagyon, hogy naponta megtörténnek ilyen dolgok Magyarországon.

Az elnökgyilkos birái előtt.

Végvárgyalás Buffalóban.

Buffaló, szeptember 24.

Mac Kinley gyilkosa ügyében ma kezdődött meg a végvárgyalás.

Buffaló, szeptember 24.

A Csolgosz pör tárgyalása alkalmából a törvényszék épületét szigorúan őrzik. Csak belépőjegyekkel lehet bejutni. Csolgoszt a fogházból az utca alatt lévő alaguton kísérték át erős fedezet alatt a bíróság épületébe. A vádlott egyik védője beszédében azt mondta, hogy a védő főfeladata az, hogy őrködjék a fölött, hogy a vád szigorúan alkalmazkodjék a törvényes formákhoz. Hír szerint a védők csak arra fognak szorítkozni, hogy a vádlott örülte nyilvánítását fogják indítványozni.

Buffaló, szeptember. 24

A Csolgosz-pör tárgyalásának további folyamán Caylard védő azt mondta, hogy Mac Kinley sebének nem kellett okvetlenül halál okoznia. A halál tulajdonképpen oka azokban a lelenségeken keresendő, amelyek a gyomor hátulsó részében fölléptek. — A halál közvetlen oka egy szepikus felyadéknak a hasnyálmirigyek által való felszívása volt.

N A P I H I R E K.

— **Előfizetőinkhez.** Tisztelettel kérjük előfizetőinket, sziveskedjenek a következő évnegyedre előfizetéseiket megújítani. Kérjük azokat is, kik a lap árával hátralékban vannak, sziveskedjenek ezt mielőbb beküldeni, nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjék.

— **A városi közgyűlés** előkészítése foglalkoztatta tegnap hosszasan a városi tanácsot. A jog és pénzügyi bizottság által régebben letárgyalt és javaslattal ellátott ügyekben hoztak közgyűlés elé terjesztendő határozati javaslatot, amelyek éppen a legfontosabb ügyekben egyeznek a jog és pénzügyi bizo-

ság javaslatával. A közgyűlés mint jelentetük, a jövő hó kilenczedikén lesz.

— **Hajduvármegye költségelirányzata.** Hajduvármegye főszámvevője Budaházi Ödön elkészítette a vármegye jövő 1902. évi költségelirányzatát. A kimutatás szerint az összes szükségletet 124,142 korona mely a bevételekkel teljesen fedezve van. Felemlítésre méltó, hogy a vármegye pénzügyi viszonyai oly rendezettek, hogy egy krajczár vármegyei pótdóval sincs megterhelve a lakosság. A költségelirányzat 15 napig közszemlélésre van kitéve a főszámvevői hivatalban.

— **A debreczeni önkéntes iskola megnyitása.** Örömmel regisztráljuk s bizonyára még nagyobb örömmel fogadják a szülők, hogy a városi tanács erélyes és buzgó fellépésével végre teljes megoldásra segítette a debreczeni önkéntes iskola ügyét. Buzgóságával kivitte, hogy az önkéntes iskola addig is Debreczenben legyen amíg az e célra megajánlott épület elkészül. A városi tanács teljes megállapodásra jutott az illetékes katonai körökkel s nem zárkózott el ama kívánalmak részbeni teljesítésétől sem amitől a katonai utasítás az önkéntes iskolának — sürgős á t h e l y e z é s é t függővé tette. — A Pavillon-laktanya sorozó helyiségét átengedte az önkéntes iskola céljaira s a be rendezés már e héten megtörténik. A debreczeni önkéntes iskola tehát október elsejére már megnyílik.

— **Eltűnt deák.** A szegény kis Máté Vilmos szivére nehéz bánat szakadt. Megbukott a pótvizsgán s a tizenkétéves gyermeket ez annyira elkésztette, hogy elbujdosott. Még 19 én eltávozott hazuról s azóta nem tért vissza. Eltűnése miatt kétségbeesett szülei a rendőrséghez fordultak segélyért, a mely a gyermekifju körözését elrendelte. — Máté Vilmos 12 éves középtermetű, arcza széles, haja és szemöldöke gesztenye színű, szemei sárgás barna, fogai hiányosak. Különös ismerető jele, hogy melle közepén egy nagy forradás helye látható. Eltűnésekor ruházata a következő volt: Sarga barna kabát, mellény és nadrány, fekete fűzős cipő és szürke puha kalap.

— **Debreczen szépítése.** Debreczen szépítése megint egy lépéssel haladt előre. Eddig a vasuti állomástól be, egészen az államvasutak üzletvezetőségéig hatalmas oszlopokon vezették be a távirósodronyokat. Ezek a czölöpök erősen eléktelenítették a főutczát. Ujabb intézkedésre ezeket az oszlopokat mind eltávolítják s a munkálat már folyamatban is van. A táviró s o d r o n y o k a t a h á z a k t e t e j é r e e r ő s i t e t t vasoszlopokon át vezetik a táviró hivatalba és az államvasutak üzletvezetőségének táviró osztályába.

— **Lelőtte az ujját.** Nagyon szerelmes volt a legény. Belebolondult egy falusi leányba azzal a veszedelmes nagy szerelemmel, mely oly gyakran fog gyökeret a nép gyermekeinek szivében, mely sziv tán megszakadna, ha válnia kellene attól, a kit szeret, Pedig a legényt ez a veszedelem fenyegette. Szép szál, derék legény volt s mikor az idén odaállították a katonai mérték alá a szigorú képű katonai orvos is gyönyörködve legeltette szeméit s minden gondolkozás nélkül mondta rá: »Tauglich! Mindenmely ségbe. A beomást egy földalatti folyosó

nappal most közelebb érkezünk ahhoz az időhöz, mikor berendelik katonának a már-cziusban besorozott legényeket és az három évi távollétet jelent a szülői háztól, mi rengeteg idő egy szerelmes embernek. Merészet és nagyot gondolt a legény — Almatlan éjszakáin valahogy eszébe ötlött, hogy hiszen katonának csak ez kéz láb embert visznak el, a csonka legény nem kell puccernak sem. Kapta tehát magát s az apja pisztolyával lelőtte a balkezének középső ujját a boldog szervenvedte el ennek a sérülésnek fájdalmát. Szegény legény: Keserve sebo lesz ennél a fájdalomnál azonban az, mi most következik mert a legény ellen öncsonkítás miatt megtették a feljelentést:

— **Pénzhamisítók.** Sárköz Ujlak községben egy pénzhamisító banda nyomára jutott a kir. ügyészség egy névtelen főjelentés alapján. A kir. ügyészséghez ugyanis egy Kolozsvári álnév aláírással ellátott levél érkezett, melyben az ügyészséget értesítü, hogy Sárköz Ujlakon Hircs Ignác házában pénzhamisító banda működik. Ő is tagja volt a bandának, azoban otthagya őket s Amerika felé vette utját. A főjelentés valónak bizonyult s Hirsch Ignác óljában pénzhamisító készületek, gipsz öntvényeket s azonkívül 8 drb ötkoronást, 50 drb egykoronást, 100 drb tízfillérest s 100 drb utánzatok, csak pengésük mutatja, hogy hamisítványok.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazon nemeslelkű résztvevők a kik felejthetetlen jó felesegem végtisztessétején oly feltűnő nagypompával megjelentek és részvétüket más módon is nyilvánították, mi által lesújtó bánatomnak enyhíteni igyekeztek, — fogadják ez uton is hálás szivből fakadó köszönetemet. Erdélyi István.

— **Tolvaj kémény seprő.** Bernáth József tisztiszolga feljelentést tett a rendőrségnek Koleszár Jenő kémény seprő segéd ellen. Koleszár a ki pár nap óta helynékül csavarog Debreczenbe ellopta Bernáth zsebóráját Bernáth mikora észrevete az óra eltűnést barátja is eltűnt. A rendőrségnek sikerült elfogni de az óra már nem volt meg. Mielőtt elfogták volt az órát zálogba tette. A tolvaj kéményseprő segédet a rendőrség csavargásért is megbüntette ha ezt a büntetését kitölti kísérik át az ügyészség fogházba.

— **A kiabálás vége.** Faragó Ferenc a Debreczenhez közellévő Vétes községből jött be munkát keresni. A munka keresésnél azonban jobbnak látta a kocsmákat sorra látogatni. Mikora a Dégenfeld térre ért már tökéletesen részeg volt. Unalmában hozzá kezdett dalolni torka teljes erejével. Az ott levő rendőr figyelmezte, hogy hogy hallgatson mert majd baj lesz a dolgoból, de Faragónak a szép szó nem sokat használt, sőt hogy a dolognak nagyobb nyomatókát adjon botjával fenyegette a rendőrt. A virtuskodásnak azonban Faragó adta meg az árát mert a rendőrség bekísérte. Paragó Ferenc most a kóterben elmélkedik a városi élet furcsasága fölött a hol az ember kedvére ki sem dalolhatja.

— **Földbeomlás Lembergben.** Lembergben jelentik nekünk: A főtér kövezete ma dél-élt egy egy nagy darabon beomlott. — A tér lakossága az óriási, menydörgésszerű robajra lett figyelmelmessé. Szerencsére a téren a beomlás pillanatban kevés ember volt és csak egy gyümölcsárusnő esett a földre. A beomást egy földalatti folyosó

okozta, amely egy kolostorba vezet és ennek gyenge tetőzeté nem bírta el tovább a járdakoczkák súlyát.

Az ittas bíró. Amerikai lapok írják a következő mulatságos kis történetet: Courtright winniepei városbíró husz év óta viseli hivatalát és szigorú igazságos ítéletei miatt általános becsülésben állott. Különös szigorral sujtotta azonban azokat a »gonosztevőket«, akik kelleténél többet ittak — egy szóval a részegeket. Sőt ha a winniepei városbírói naplóban valaki utána nézne, bizonyára tizezer ítéletet találna ittasság miatt. A múltkor azonban a bíró urat véletlen meglepés érte. Egy régi, kedves ismerőse ke-reste fel, akinek kedvéért végjárták a város összes sörcsarnokait úgy hogy mire hazaértek a bíró urat erővel kellett ágyba fektetni. Másnap a város lakossága, amely között már híre futott az éjjeli eseménynek, színtülig megtöltötte a tárgyaló termei. Végre megjelent a bíró a szokottnál sötétebb arczkifejezéssel. Felment az emelvényre és dörgő hangon így szólt: »Courtright Ferencz, álljon fel!« Minthogy pedig ő maga volt a bűnös felkelt és felolvasta az ítéletet, a mely így szólt: »Őn tegnap egy aljas tettet követett el. Ön részeg volt. Ne feleljen, ön tényleg be volt csipve, s ezért husz dollár pénzbüntetésre ítélem.« A teremben mélységes csend uralkodott. »Mivel azonban — így folytatta — ön husz év óta igen tiszteltreméltó életet folytatott, a büntetést ezennel elengedem.«

A hallgatóság viharos derűtsége között áttért azután a többi ügyek tárgyalására.

Vitriol merénylet. Fiuméből jelentik: Gyalázatos boszút állott tegnap este egy Rosetti Lajos nevű 47 éves fiumei ékszerészegéd egy leányon, aki nem akarta szerelmét visznovni. Rafin Fraczkának hívják a szerencsétlen nőt, ki nemrég váltott jegyet Padouni Ferenczcel. Tegnap este, midőn a jegyespár Ballarin Ernesztin nevű rokonukkal Rastocinében sétálgatott, a Ragazzinivilla mögött eléjük került Rosetti, s mindhármójukat leöntötte vitriollal. A maró folyadék összeégette Rafin Francziska szemeit és arczát, völegénye egyik szemét és ábrázatát. Ballarin Ernesztin csupán a homlokán sebesült meg. Kétségbeesett kiáltásaikra a merénylő elfutott, a szomszéd lakók pedig a sebesülteket kocsin bevitték a kórházba. Az orvosok attól tartanak, hogy Rafin Francziska meg fog vakulni. Az esetről értesített rendőrség nyomban detektiveket küldött szét a városba és 10 óra után sikerült Rosettit kézrekeríteni. A vizsgálóbíró előtt, ki még az est folyamán kihallgatta, beösmerte, hogy már régóta készült erre a boszúra. A delketlen embert vizsgálati fogságba helyezték.

A szadizmus áldozata. A pozsonyi un-dorító gyilkosság elkövetőjét, Rusznák János-t tudvalevőleg csak hosszas vallatás után lehetett beismerő vallomásra bírni.

Vasárnap délelőtt még azon a ponton volt a vizsgálat, hogy szinte remélni sem merték Rusznák önvallomását, akinek bünyösségéről mind a kapitány, mind helyettese szentül meggyőződtek. Este hét óra után érkeztek a vallató hatóságok közegek arra a határvonalra, amelyen okvetelenül jobbra

vagy balra kellett dőlnie az ügynek; az utolsó kártyahuzás perczéhez. S a kártya szerencsésen beütött.

Egy levél volt ez, melynek összeszaki tott darabkái a helyszínen találta meg a rendőrség s melyet kedveséhez intézett annak idején a számalomra méltó emberi állat. Ez a levél így szólt:

Kedves Mariskám!

Legyen olyan jó, vegyen ki egy pár forintot, mert nagyon kell majd meg Lakomendo lotomelo kamelo butabu.

Hogy ez a levél a rendőrség kezébe lehet, arról még csak sejtelve sem volt Rusznáknak, aki néhány nappal ezelőtt egész gyanútlanul írta in mását a rendőrkapitány asztalán, ugyanazokkal az érthetetlen cigányszavakkal, melyek az eredeti fogalmazványon olvashatók. Amikor Rusznák, a darabkákból egészsze összeállított levelet meg pillantotta, hirtelen megrázkódott s görcsös sírában tört ki. Egy mellékszobába vitték, ahol teketekavét kínáltak neki csillapítól, de ő azt visszautasította, s rövid idő múlva vallomásra jelentkezett a rendőrkapitány és helyettese színe elé.

A kaucziószedelgők áldozata. Bokor Ferencz fiatal, eselados ember, egyike azoknak akik folyton állást kerestek. Csekély meg-takarított vagyonkáját következetesen kauczióra áldozta föl. Addig-addig bolonditgatták szegényt a lelkiismeretlen közvetítők amíg a kis vagyona aluszott. Szegény Bokor pedig a vagyona után az eszt is elvesztette. Hétfő óta a Lipótmezei tébolydában van mert még őrlt.

Csaló szerkesztő. A nagyobb napilapok apró hirdetései között hosszabb ideig egy ötven forint havi mellékkeresetet ígérő napilap csalogatta az állást keresőket. Hirlap írókká ígérte kinevelni — két hét alatt — a jelentkezőket s egyben szerkesztőül is alkalmazta volna annál a száz vagy kétszáz lapnál, melyeket ő alapított volna. — Természetes e bizalmi állások csak kauczióval rendelkező emberekkel voltak betölthetők. Többen föl is ültek a »Magyar Kurirt« című időközönként megjelenő lap szerkesztőjének s most siratják kaucziójukat. A rendőrség különben kedden délben feltartóztatta Kulcsár Bélát, volt nyomdai hivatalnokot, aki mindenütt e budapesti lap szerkesztőjeként szerepelt és vagy negyven embert csapott be. Kulcsár kaucziójukat sikkasztotta el. Az eddigi jelentkezett emberek kára 4000—6000 korona.

Gimnazista mint szabóinas. Szegeden van egy tekintélyes szabómester, aki tizenhat esztendő fiát, aki most a gimnázium hatodik osztályában jár, szabóinasnak beíratta, még pedig annak módja és rendje szerint az ipartestületnél. A szabómester úgy okoskodik, hogy a fia, amikor az érettségit leteszi, az ipartestületől is megkapja a föl szabaduló levelet. — Ha pedig az érettségi után jogásznak megy, már szabólegény is lesz. A diák e különleges helyzetében most nemcsak a gimnáziumi tantárgyakat, de a szabómesterséget is tanulja, minek folytán három esztendő múlva ő lesz az egyetlen egyetemi hallgató, aki a ruháját maga szabja és maga varrja s akinek szabó adóság nem nyugtalanítja a lelkiismeretét.

Színház.

* A színház megnyitása. Pár nap még és újra megnyílnak Thalia kapui s Komjáthy társulata bevonul, hogy megkezdje előadásait. Az első előadás szombaton este lesz,

mikor Gárdonyi Géza »A bor« című parasztvígjátéka kerül színre, mely mellett oly nagy dobos ütött annak idején a fővárosi összeköttetés. Hogy színpadon miként fog beválni, ezt majd megítélheti a közönség a szombati előadás alkalmával. Hinni akarjuk, hogy nagyon is be fog válni, annyival inkább, mert a főszerepelt Komjáthy fogja játszani, kinek e szerepét ugy Nyiregyháza-n, mint M. Szigeten óriási tetszéssel fogadták. A darabban szerepelni fognak még: Szabó Irma, Szigeti Lujza, Ódry, Sziklay, Nagy Gyula, Tanay, aki egyuttal Fleischer Józseffel együtt a színpadon hegedűvel kíséri Durbinces nótáit.

* Október 2 a színházban. A színház is alkalmazza magát választási mozgalmakhoz és október 2-án Komjáthy igazgató színpadon hozatja Tóth Kálmánnak »A nők a lakótmányban« című remek vígjátékát, mely egy mulatságos választási dolgot tár fel. A választási izgalmak után bizonyára jóleső érzéssel fogja szemlélni a darabot a közönség.

* Kiss Irán szerződötése. Kiváló színművésznőnk Kiss Iránt, aki régóta kedvelje a debreczeni közönségnek, Makó Lajos a debreczeni színház új igazgatója szerződötéssel kínálta meg. Kiss Iránt a szegedi színház új igazgatója óhajtja elhódítani, de hisz szük, hogy inkább fog ő itt maradni közöttünk. Mint tudjuk, Makó Lajos szerződöténi akarja még Karacs Imrét is, a kiváló tenoristát, aki szintén régóta kedvenze a debreczeni színházlátogató közönségnek.

Tözsde.

— Goldstein Már debreczeni bankiroda tudósítás —

— Déli zárlat, —	
Buza	1901. októberre . . . 7.77
Buza	1902. áprilisére . . . 8.21
Rozs	1901. októberre . . . 6.68
Zab	1901. októberre . . . 6.58
"	1901. áprilisére . . . 6.96
Tengeri	1902. májusra . . . 6.11

A gazdasági munkások segélypénztára.

— Legújabb beszámoló. —

Mikor az év elején az 1900: XVI. t. c. alapján életbe lépett az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségélypénztár és mikor ez az emberbaráti intézmény megkezdte üdvös működését, mindenféle igaz örömmel fogadták a magyar gazdasági munkásoknak — a föld népének — ezt a leghivebb jó barátját.

Az új törvényt csakhamar elnevezték a szegény ember törvényének, mert a józan magyar munkás gyorsan belátta, hogy ezt a törvényt csakis az ő javára alkották és fölismerte azt is, hogy egyedül ennek a törvénynek köszönheti, hogy most már biztosíthatja magát afölől, hogy előregedésére, munkaképtelensége idejére, nem kell kol-dusbotot fognia.

Ez a törvény senkire sem erőszakolja, hogy tagja legyen a segítő-pénztárnak. Kinek kinek kényére hagyja, hogy beiratkozik-e vagy nem iratkozik be a segítő-pénztárba. A törvényhozás bölcsen járt el, amidőn abból indult ki, hogy akarata ellen senki sem fog az új törvény segíteni.

A józan magyar munkás saját sorsának maga a kovácsa. Nem szereti a minden áron való gyámkodást. Maga akarja megkülönböztetni a jót a rossztól és most is bebizonyította, hogy szívesen sorakozik az egyedül az ő javára életbeléptetett intézmény védőszárnyai alá, mert a saját szemé-

átja, hogy ez az emberbaráti intézmény az ország legtávolibb vidékein is milyen nagy gondal ápolja és istápolja azokat a gazdasági munkásokat, kik segélyére szorulnak.

A józan magyar munkás igen hamar belátta, hogy aki tagja a segélypénztárnak, az nyugodtan végezi nehéz munkáját, mert nem gyötri őt az az örökös gond, hogy mi lesz hitvesével, apró gyermekeivel, ha munkabíró karja ellankad és a kasza, kapa kiesik kezéből.

A segélypénztár nyolcz hónapos működése világosan bizonyítja, hogy a föld népét gyakran éri olyan baj, mely őt munkaképtelenné teszi és gyakran fordulnak elő olyan balesetek, melyek a földmives nép családját örökre megfosztják a kenyérkeresettől.

Még csak nyolcz hónapja, hogy a segélypénztár hasznos működését megkezdte és már eme rövid idő alatt 430 földmives jutott abba a szomorú helyzetbe, hogy jó-életeménnyel kénytelen volt igénybe venni. A segélypénztár minden egyes esetben gyorsan gondoskodott a bajba jutott ember gyógykezeléséről és anyagi támogatásáról, hogy betegsége ideje alatt ne legyen kénytelen családjával együtt az irgalom kenyere tengerébe.

A beállott baleset 34 földmivelőt megölt. Mind a 34 esetben a család a legnagyobb nyomorban maradt hátra. A segélypénztár központi igazgatósága sürgősen intézte el az özvegyek kérelmét és minden egyes esetben 400—400 koronát szolgáltatott át a nyomorral küzdő családnak.

A beállott baleset a segélypénztár nyolcz tagját, a megejtett orvosi vizsgálat szerint, mindenkorra munkaképtelenné tett. Ezekben az esetekben a központi igazgatóság szintén a legmegtányosabban és a legnagyobb gyorsasággal intézkedett és ma már mind a nyolcz munkaképtelenné vált tag élete fogytáig részese a törvény által előírt anyagi támogatásban.

Ezek a számok világosan beszélnek és egytől-egyig hirdetik ennek az emberbaráti intézménynek széles voltát.

Világosan látható ezekből a számokból hogy a segélypénztár rövid fennállása óta is már sok szerencsétlen embert mentett meg a koldusbottól és számos özvegyet mentett meg a kétségbeeséstől.

Az emberbaráti intézmény üdvös működése bizonynyal az oka annak, hogyam segélypénztár tagjainak száma olyan gyorsan emelkedik. Mert elektintve attól, hogy az 1900; XVI t. c. 8 §-a alapján a gazdák által kötelezőleg biztosított eselések száma mintegy 500.000, a segélypénztárba beiratkozott rendes és rendkívüli tagok száma is már jóval túlhaladta a 12.000-et.

A segélypénztár igazi emberbaráti működése buzdította bizonynyal arra a főpástorokat főrendeket, nagybirtokosokat, intézeteket, a várnagyokat és községeket, hogy olyan nagy számban csoportosuljanak a segélypénztár alapító tagjai sorába. Es bizonynyal ez az oka annak is, hogy a rövid nyolcz hónap alatt beiratkozott 850 alapító tag 150.000 koronával gyarapította azt a vagyont, melynek egyedül az a hivatása, hogy a föld népét támogassa, istápolja.

A kauczió.

Miczike minden este ott sétál a mamájával a korzón.

Miczike szapora járása, fúrge özike; a mama higgadt járása, gömbölyü termetü, — komoly asszonyság.

Miczike 15 éves, a mama 46.

Mikor megjelennek az utcán, az arany ifjuság lepedve nézi a sugár termetü, eper ajku, kőkény szemü gyermekeket a végig futó hátukon a hideg, ha a mamára tekintenek.

— Micsoda anyós lesz ebből a nényiből. Br!!!

Pedig a mama még nem hervadt el, oly jó karban van, mint egy antik zongora, melyről egy hur sem hiányszik.

Ha sétálnak, nap-nap után hozzájuk szegődik egy takaros bakahadnagy, kinnek serke dező, pörge bajuszért bomlottak a leányok; de ő hü és kitartó lovag volt; nem röpült se jobbra, se balra.

Egyszer aztán így szólt a Miczike apja: anyjuk! vadítsd el azt a fiók osztrákot ettől a leánytól; mért én nem tudok érte kaucziót tenni.

A mama megígérte, hogy elvadija.

Ettől kezdve a Miczike elől ment a utánna a mamával a hadnagy.

A papa meg volt elégedve az eredményrel és a mama is.

Pár hét múlva éjjeli zene zavarta fel a papát, aki mérgesen kukucsált ki az ablakredőnyök között:

! Ni ni! A hadnagy huzatja azt a nó-tát, — hogy:

Huszár vagyok édes babám!

Az is maradok:

Violaszin dolmányomom

Sárgagomb ragyog:

Útcu peng a sarkantyum,

Semmi gondom, semmi bum,

Csak úgy vigadok!

No lám, hogy henczeg a pocsolya kerülő pedig se violaszin dolmánya, se sarkantyuja nincsen — döcögött az öreg.

Óvatosságból másnap az udvara tette át a Miczike hálószobáját a papa, hogy ne csinogjon ott az a baka.

De bizony másnap éjjel meg nagyobb hévvel jajgatott a klarinét.

Szeretlek Roxelánom
Tied egész valóm!

Dühbe jött erre az öreg, kinyitotta az ablakot és így szólt; Hadnagy ur! az én leányom nem Roxelán, hanem Miczi; az én feleségem Erzsébet s remélem nem ő érte cincognak itt az ablak alatt ezek a cigányok!

A hadnagy ur az erélyes fellépésre retírált és többé nem zavarta a Tündér-utca csendjét.

Hanem a korzón azért megjelent a kitartó udvarló s mikor a kapuban elvált a hölgyektől, olyan ezuppanós csókot nyomott a mama kezére, hogy majd hójagos himlőt kapott tőle.

Tegnapelőtt aztán nagy meglepetés érte a papát.

Miczike egyedül ment haza a korzóról.

— Hát az anyád hol maradt?

Miczike elpirult és így szólt; a mama azt izeni, hogy mindjárt jön.

De bizony a mama nem jött, hanem helyette egy levelet kapott a papa, mely hangzik ekképpen;

Édes öregem!

Miczikét megakartam menteni s én szöktem meg a hadnaggyal; én értem nem kell kauczió,

A viszontlátásig ölel;

Erzsébet.

Az uzorás leánya.

— Regény két kötetben, —

I r t a: V i t k a y Z o l t á n.

— Második kötet. —

XV

Szomorú viszontlátás.

— Ereszsze el torkomat! — mondá. — Kérdezenek és én felelek.

— Hol van a nő, kit idehoztál? — dörög a gróf.

— Mondja meg előbb, hogy miért keresi! — szólt a báró.

— Mért az az én nőm, nyomorult bűnös?

— Igen? Ah, ha tudtam volna! Itt volt biz ő egy éjelen nálam!

A gróf keményen arculütötte a báró urat, ki e nem remélt megiszteltetéstől hanyatbukfencezett.

— Nyomorult, te mered sértegetni imádott nőmet?

— Dehoggy sértegetem? — tápaszkodott a báró. — Hiszen azt sem tudtam: eddig kicsoda, micsoda!

— Ha lenne benned szemernyije a becsületérzetnek, azóta tudunkra adtad volna; hol keressük szegény nőmet.

— Ehehe? Hát ez az a megoldatlan gordiusi csomó?.. Hát hiszen azt könnyen megtalálhatják, csak a Rökusban kell kérdezősködni utána. Leugrott ablakomból a kövezetre s összetörte magát. Hát nem olvasták a mai lapban?..

A gróf csaknem elájult a gorombán kijelentett hirre, de uralkodott gyengeségén, Ott hagyta a bárót azon kijelentéssel hogy röviden találkozni fognak.

Gondolatokba merülve, csendes léptekkel indult a Rökus felé, követtetve Andristól. Alig tudott magán uralkodni, hogy könnyeit visszatartsa.

— Oh, mit vétettem ellene!.. Mint tagadtam meg őt, az ártatlan angyalt, kinnek egyéb bűne sincs, mint az, hogy egy uzorás leánya. Oh, mennyit kellett szenvednie miattam!

Végre odaértek a lépcsőn felmenve. benyitottak a betegszobába, hol a kórházi orvos éppen egy ujjonnan behozott betegvizsgált.

— Kit keresnek önök? kérdé a grófot.

— Uram! Én Hedry gróf vagyok s értesültem, hogy nőm, kit szerencsétlenség ért, ide lett hozva. Azert jöttem, hogy jakasomra szállíttassam.

A kórházi orvos intett egyik segédjének ki a női osztályba vezette őket.

Amanda ott feküdt egyik hófehér ágyban fejénél kis asztalka volt telve orvosságos-üvegekkel.

— Itt találhatja, gróf ur! — szólt a segéd. Amanda már magához jött valamennyire de még annyira gyenge velt, hogy felülni sem tudott ágyában.

A gróf erős szivdobogással, csukló zokogással közeldett ágyához, hol térdre rogyott.

— Amandám! Imádott Amandám! — kiáltott fel. — Oh, mily szomorú viszontlátás!

Amanda felismerte férje hangját. Éles sikoly tört ki kebeléből s ölelő karjait a gróf felé tárta.

Hosszan zokogtak egymás kebelén. A gyűlölet mérge eloszlott s a szerelem erős fénye világított a be keblüket.

Hedri gróf azonnal palotájába szállíttatá feltalált nejét s hűséges gondal örködött felette.

Nem is került sok időbe s Amanda teljesen felgyógyult. Szob volt, mint valaha s imádta férjét, ki pillánatra sem hagyta el.

Hedry gróf teljesen kigyógyult minden könyelműségéből.

(Folyt. köv.)

Páratlan a THYMOL fog por.

THYMOL

a legkelleme-
sebb fogtisztítószert, üdít
frissít.

THYMOL

ártalmatlan
optikus, meg-
szüntet a fog-
fájást.

THYMOL

törvényesen vé-
dett HAZAI
gyártmány.

THYMOL

fehéríti szepi
és konserválja
a fogakat.

THYMOL

utón igen
célszerű
Nélkülözhetlen

THYMOL

főlülmul min-
den más fogtisztítószert.

1 tubus 60 fillér. — Kapható mindenütt.

Egyedüli készítő és főszékhelyi raktár:

SÁVOLY illatszergyára

gőzökre berendezett hygien, kosmet laboratorium,
magy. elsőrendű finom pipere-szappangyár

Budapest, VII. Damjanich-utca 28.

Gyári raktár és fióküzlet, Temesvárodt.

Főraktár: Debreczenben Kálnai Lipót,

Fisch, testvérek, Tóth Kálmán fűszerkereskedő,
Riekl József Zalmos fűszerkereskedő,
Váray József fűszerkereskedő, Békés Lajos
divatkereskedő, Leindenfrost Gy. fűszerke-
reskedő, Szabó Zsigmond fűszerkereskedő.

Vezérképviselet és főszékhelyi hely: Dobó és Fehér,
Budapest, V Lipót körút 3.

PIACZ-UTCZAI BOLTHELYISÉGEK

f. é. november 1-re

bérbe adatnak.

Értesítés nyerhető az

Ipar és Kereskedelmi Banknál.

Vasuti menetrend

Érvényes 1901. Május hó 1-től

— Egységes vasuti idő szerint. —

Debreczen Budapest (M. áll. v.-tól.)

Debreczenből indul		V o n a t		Erkezik	
P.-Ladány*	12.—	déli	Vegyesvonal	1.28	délután
P.-Ladány	7.10	este	Személyvonal	9.43	este
Budapest	9.01	délelőtt	Gyorsvonal	1.50	délután
Budapest	12.36	délután	Személyvonal	8.10	este
Budapest	10.27	éjjel	Személyvonal	5.45	reggel
Budapest	4.16	délután	Gyorsvonal	9.40	este
P.-Ladány	3.37	"	Tv. sz. sz.	5.34	délután
Debreczen—M.-Sziget					
Királyhaza	5.10	reggel	Személyvonal	2.08	délután
M.-Sziget	2.56	reggel	Személyvonal	9.48	délelőtt
M.-Sziget	3.56	délután	Személyvonal	10.50	éjjel
M.-Sziget	12.17	délután	Gyorsvonal	4.56	délután
Szatmár-Németi.	7.58	este	Tv. sz. sz.	12.03	éjjel
Szatmár-Németi	6.46	este	Gyorsvonal	8.50	este
Debreczen—Szerencs					
Szerencs	8.22	reggel	Személyvonal	11.21	délelőtt
Szerencs	4.01	délután	"	7.03	este
Szerencs	6.58	este	"	10.48	éjjel
Debreczen—Füzes-Abony					
Füzes-Abony	4.42	reggel	Vegyesvonal	10.24	délelőtt
Tisza-Füred	4.21	délután	"	7.56	este
Debreczen—Nagy-Léta—Vértess					
N.-Léta—Vértess	9.35	reggel	Vegyesvonal	11.16	délelőtt
N.-Léta—Vértess	4.31	délután	"	6.18	délután
Debreczen—Tisza-Lök					
Tisza-Lök	5.28	reggel	Vegyesvonal	9.17	délelőtt
"	4.06	délután	"	7.29	este
H.-Nánásig	11.20	déli	"	1.18	délután

* Minden kedden.

Budapest—Debreczen

Debreczenbe érkezik		V o n a t		Indul onnan	
P.-Ladány	7.41	reggel	Tv. sz. sz.	6.08	reggel
P.-Ladány	5.03	reggel	Személyvonal	4.00	reggel
Budapest	3.36	délután	Személyvonal	9.15	délelőtt
Budapest	6.26	este	Gyorsvonal	1.55	délután
Budapest	2.33	éjjel	Személyvonal	7.05	este
Budapest	11.44	délelőtt	Gyorsvonal	6.50	reggel
M.-Sziget—Debreczen					
Szatmár-Németi	8.46	reggel	Gyorsvonal	6.42	reggel
Szatmár-Németi	7.32	reggel	Személyvonal	3.45	reggel
M.-Sziget	12.16	délután	Személyvonal	6.—	reggel
Szatmár-Németi	6.45	este	Személyvonal	2.47	délután
M.-Sziget	3.55	délután	Gyorsvonal	11.35	délelőtt
M.-Sziget	10.12	éjjel	Személyvonal	3.39	délután
Szerencs—Debreczen					
Szerencs	8.07	reggel	Személyvonal	5.—	reggel
Szerencs	12.07	délután	Személyvonal	9.03	délelőtt
Szerencs	7.53	este	Személyvonal	5.10	délután
Nagy-Léta—Vértess—Debreczen					
N.-Léta—Vértess	7.18	reggel	Vegyesvonal	5.25	reggel
N.-Léta—Vértess	3.13	délután	"	4.05	délután
Tisza-Lök—Debreczen					
Tisza-Lök	8.17	reggel	Vegyesvonal	5.06	reggel
Tisza-Lök	6.35	este	"	2.35	délután
H.-Nánás	3.30	délután	"	1.30	délután
Füzes-Abony—Debreczen					
Tisza-Füred	8.—	reggel	Vegyesvonal	4.18	reggel
Füzes-Abony	5.45	délután	"	11.35	délelőtt

Minden háztartásban nélkülözhetetlen czikk

Magas re ndelet alapján minden kereskedő árusíthatja és orvos szaktekintélyek által ajánlatik a

József táp-tea.

Köhögés, mellfájás, nehéz lélegzés (asztma) elnyájkásodás ellen az

I-só számú József táp-tea

(1 doboz ára 50 fillér.)

Nehéz emesztésnél, székszorulásnál, bágyadtságánál, tulhizásnál és mint vértisztító tea orvosi szaktekintélyek ajánlják rendszer használatra a

II-ik számú József táp-teát

(1 doboz ára 50 fillér.)

Viszonteladók nagyobb vételnél előnyben részesülnek.

Fő és széküldési raktár: Vogler József-nél, Budapest

VI. ker. Külső Váci ut 140 szám.

Képviseletet vidékre, minden városba adok.

Kardos László

áruházában, Kossuth-utca 9. sz.

az őszi és téli idényre

megérkeztek

a sok hasznos, érdekes és szép árucikkek u. m.

Szintartó barchentek, flanellek, flanel takarók, ágyszerítők, függönyök, paplanok, madracok, diványtakarók, szőnyegek, kocsis és lépokróczok, butorszövetek, linoleum és lábtörlek.

Valódi szepességi áruk, asztalneműek, törülközők, zsebkendők, vásznak, legjobb faj Chiffonok, férfi női és gyermek kész félérműek, flanel, posztó és selyem alsó szoknyák nagyválasztékban.

Van szerencsénk a n. érd. közönséget értesíteni, hogy raktárunk

női divat osztályát

az őszi téli idényre a legújabb

Szines és fekete selyem

Gyapju női ruhaszövet

Flanel, mosó velez

Téli kendő, sál

Ruhadiszek és belésárukkal

dusan felszereltük.

A Kunz József és Társa cégtől átvett árukat pedig

rendkívüli jutányos áron

árusítjuk.

Kiváló tisztelettel

Donogán és Somossy

Kunz József és társa utódai.

Szivattyuk M é r l e g e k,

minden neme házi és nyilvános czélokra, a mezőgazdaság-, építkezés- és iparnál.

Csővek, tömlők, csapok stb. stb.

Szivattyu- és gépjártási betéti társaság

legújabb javított rendszerű tizedes, futó súlyú és hidmérlegek fából és vasból kereskedelmi közlekedési gyári mezőgazdasági és ipari czélokra.

Embermérlegek mérlegek házihasználatra

W. GARVENS, WIEN, | I. Schwarzenbergstrasse 6.

I. Wallfischgasse 14.

Kapható technikai és gépjárműekben kutkésítőknél stb.

Arjegyzék ingyen és bérmentve

mint felülmulhatatlan csakis a Zacherlin féregpor használhat.

„Vásároljon ön csak üvegekben“

Debreczenben Békés Emil Bán László Csanak József, Csicsó Lajos, Czeglédi, Józsefné, Csillag József Deutsch Lajos, Félégyházy János, Franciscs és Jóna Fricz K, Ganofszy Lajos, Geréby F., Göczey I. Havas József, Hirsch F., Klein Bernát, Kohn Simon, Komlosy Lajos Kohn Henrik Kondor J. és fia Kontsek Géza, Kovács Mihály, Leidenfrost Armin Lusztig K., Mayer József, Parti Ferencz, Lindenfeld J. Jenő, Kiss Géza Rickl József, ifj. Kósa Lajos, Rozenfeld R., Rosenthal Dániel, Rosenthal Sándor, Róth Antal Róth Ignác, Szabó Zsigmond, Szentkirályi-Tivadár, Térey József, Tóth Kálmán, Várray, József Várray János, Jánosy Béla, Neumann és Weisz, Kornhoffer József, Berettyóújfalu: ifj. Weiszberger Ignác. ErMihályfalva: Gross Hermann, Lévay Vincze, Polák Mórész, H. Bősörény: Gemünbeck József Hajdúszoboszló: Kóczy Béla, Tisza Fűred: Schön Jakab Weizmann József.

Debreczen, nyomtatott kuzsi inre utoda könyvnyomdájban.